

Реферат на тему: "Дитяча творчість Івана Франка"

Іван Франко

Іван Франко любив дітей. "Життя, — говорив І.Франко, — мені мало всміхалося, а діти були ти весняним сонячним промінням, яке зігрівало моє серце". Саме для них, найменших, Каменяр написав чимало творів, але особливого значення надавав казкам-байкам як найбільш доступній формі викладу й сприймання. Адже в казковій одежі, в алегоричних обрядах, на думку письменника, можна краще донести до дитячої уяви велику правду людного буття, розбудити в малят цікавість та уяву до явищ природи, навчити ненавидіти зло й несправедливість, сміятися і думати.

Видатний письменник у дитинстві любив слухати пісні матері, байки, розповіді старих людей. ще в початковій школі, дев'ятирічним малий Івась почав старанно записувати коломийки, приповідки, казки, довівши їх кількість за 800. це були перші кроки майбутнього письменника, через які розкривався йому світ звичайних людей, їх душі, сподівання. Це був час коли Франко-школяр ще й сам не до кінця усвідомлював мотиви потягу до народної творчості, до людських сердець. Хлопчиком Івась вбирав у себе розповіді сільських оповідачів у кузні батька – коваля. Тому же з дитинства відчув нерівність між людьми, несправедливість, що існувала довкола. Реальне життя в співіснуванні з кривдою, неправдою передавалося у безцінних народних скарбах-казках, зокрема про тварин, які так подобалися майбутньому мистецтві. Ставши дорослим, він сам почав їх писати, через образи звірів – жорстоких, підступних, хитрих – викривав несправедливість у тогочасному житті. Всім серцем прагнули допомогти чесному, але не раз кривдженіму трудовому народові, учив його майбутнє – дітей – розповідати зло, ненавидіти його, боротися з ним.

І.Я. Франко написав майже п'ятдесят казок, двадцять із них увійшли до збірки "Коли ще звірі говорили" (1899). Як правило, всі вони – це художньо опрацьовані переклади з грецької, індійської, німецької, російської, арабської та інших мов, своєрідні літературні обробки. Проте найчастіше він запозичував образ чи сюжет, який доповнював, розширював, надаючи творіві соціальні загостреності, національного колориту (як говорив сам автор: "На чужий позичений рисунок наклепав наші українські кольори").

Ця збірка призначалася дітям від шести до дванадцяти років. Письменник сподівався, що казки прийдуться їм до смаку, розбудять їхню фантазію, викличуть сміх і роздуми, спонукають пильніше придивлятися до життя, до рідної природи. Точними соковитими фарбами змальовані українські пейзажі. Так дія в казці "Заєць і Їжак" починається ясним осіннім днем, саме коли "гречки відцвітали": "Сонечко зійшло ясно на небі, вітерець теплий проходжувався по стернях, жайворонки співали високо-високо в повітрі, бджілки бриніли в гречанім цвіті..." Все, що жило, радувалось милою

днинкою..." Радісне замилювання рідною природою викликає цей опис у читачів. А розповідь про те, як Лис Микита ("Фарбований лис") пробирається на торговицю – лізе "поміж коноплі та кукурудзи", йде городами, "перескакуючи плоти та ховаючись між яриною", відсиджується у бур'янах, — викликає в уяві околиці українського міста. У спілкування героїв відтворюються типові для українського народу звичаї, а в мові використовується дотепний жарт, яскраві й мудрі приказки, часто уїдливі, насмішкуваті, народні звертання, фразеологізми. Казка "Лисичка і Журавель" розповідає, що герої її "покумалися". Лисичка запрошує Журавля: "Приходи, кумицю! Приходи, любочку!". Журавель пригортає: "Чим хата багата, тим і рада".

Франко надавав казковому жанру особливого значення у вихованні дитини. Він хотів, щоб казка була для малих слухачів засобом пізнання дійсності, щоб від "казкових фікцій" думка дитини спрямовувалася "на дальший, ширший обрій життєвого змагання". В останній казці збірки "Байка про байку" він веде розмову про те, як слід розуміти алегоричні образи і картини, і роз'яснює, що казка цікава не тим, що в ній є вигадка, фантастика, неправда, а тим, що "під лупиною тої неправди" вона "криє звичайно велику правду". Казкові Осли, Барани, Вовки та Зайці викликають сміх, бо в їхніх вчинках вгадують людські стосунки, звички й хиби: "Говорячи ніби по звірів", казка "одною бровою підморгує на людей".

І.Франко вважав, що спочатку доцільно знайомити дітей з людськими взаєминами саме через казкові форми, бо гола правда життя може бути болючою для них. Казка ж передасть малому читачеві мудрий народний погляд на життєві конфлікти, оптимістичну віру в перемогу добра і правди. Сприймаючи казкових героїв, сміючись над ними або співчуючи їм, дитина винесе звідси "перші і міцні основи замилювання до чесноти, правомочності справедливості". Так Заєць ("Заєць і Їжак") зазнає покарання за те, що боляче образив Їжака, посміявшись над його кривими ногами. Казка закінчується таким повчанням: "Ніколи не підіймай на сміх доброго чоловіка, хоч би се був простий, ?????? Їжак". В казці "Лисиця і Журавель" викривається нещирість улесливої Лисиці, яка привітно зустрічає кума, та, пригощаючи його, дбає тільки про те, щоб він менше з'їв. За це вона поплатилась: змушена балу піти з гостин у Журавля теж голодною.

У багатьох казках І.Франка сильний, хитрий і підступний звір стикається з слабким, проте підступність завжди викривається, а хижак несе заслужену кару. Так, в казці "Вовк, Лисиця і Осел". Чесний і довірливий Осел розгадує злі наміри противників і врятовує своє життя, а злодії гинуть. Казка "Кролик і Ведмідь" закінчується перемогою лісової дрібноти над сильними і хижими мешканцями лісу. Розділяючи радість переможців, читач доходить висновку, що завдяки єднанню, колективній мудрості можна захистити правду і справедливість.

Використана література:

1. І.Франко "Коли ще звірі говорили".
2. Л.М. Кіліченко "Франкова криниця".
3. І.І.Басс, А.А. Каспрых "Іван Франко. Життєвий і творчий шлях".

4. Л.М. Кіліченко "Українська дитяча література".